

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Opolu

LOP.410.003.01.2015
P/15/051

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Opolu
ul. Krakowska 28, 45-075 Opole
T +48 77 449 70 00, F +48 77 449 70 44
lop@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/15/051 – Nadzór nad stanem technicznym i stanem bezpieczeństwa wodnych budowli piętrzących
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Opolu
Kontrolerzy	1. Damian Mielcarek, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 93433 z dnia 27 kwietnia 2015 r. (dowód: akta kontroli str. 1-2) 2. Zygmunt Świętek, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 93427 z dnia 17 kwietnia 2015 r. (dowód: akta kontroli str. 3-4)
Jednostka kontrolowana	Wojewódzki Inspektorat Nadzoru Budowlanego w Opolu ¹ 45-057 Opole, ul. Ozimska 19
Kierownik jednostki kontrolowanej	Krystian Walkowiak, Opolski Wojewódzki Inspektor Nadzoru Budowlanego ² (dowód: akta kontroli str. 5)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie³ działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Pozytywną ocenę uzasadnia rzetelne planowanie oraz przeprowadzanie przez uprawnionych pracowników WINB kontroli utrzymania wodnych budowli piętrzących zaliczonych do klasy I i II ważności⁴, stanowiących własność Skarbu Państwa, jak również informowanie o wynikach tych kontroli Wojewody Opolskiego⁵ i Głównego Inspektora Nadzoru Budowlanego⁶. Przekazywane tym organom informacje dotyczyły zarówno stanu technicznego, jak i stanu bezpieczeństwa wodnych budowli piętrzących położonych na terenie województwa opolskiego. Ponadto w okresie objętym kontrolą⁷ OWINB wydawał decyzje administracyjne nakazujące zarządom poprawę stanu technicznego wodnych budowli piętrzących, a także przeprowadzał kontrole sprawdzające stan realizacji wydawanych w ramach posiadanych kompetencji zaleceń.

¹ Dalej: WINB.

² Dalej: OWINB.

³ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

⁴ Zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 20 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budowle hydrotechniczne i ich usytuowanie (Dz. U. Nr 86, poz. 579).

⁵ Dalej: Wojewoda.

⁶ Dalej: GINB.

⁷ Kontrolą objęto okres od 1 stycznia 2013 r. do 31 grudnia 2014 r. oraz działania wcześniejsze, które miały wpływ na realizację badanych zadań lub których efekty wystąpiły po 1 stycznia 2013 r., a także skutki działań ujawnionych do dnia zakończenia kontroli.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Planowanie i wykonywanie kontroli dotyczących utrzymania wodnych budowli piętrzących

Opis stanu faktycznego

1.1. W latach 2013-2014 szczegółowa działalność WINB regulowana była statutem⁸ oraz trzema regulaminami organizacyjnymi⁹.

WINB, zgodnie z postanowieniami § 7 ust. 1 pkt 1 statutu, zobowiązany był do zapewnienia realizacji zadań OWINB m.in. w zakresie nadzoru budowlanego na obszarze województwa opolskiego. W 2013 r. zadania te były przypisane do realizacji Wydziałowi Inspekcji Budowlanej (WIB), a od 2014 r. realizował je Oddział Inspekcji Budowlanej (OIB) w Wydziale Nadzoru i Kontroli (WNK) oraz Wydział Orzecznictwa Administracyjnego (WOA).

OWINB w regulaminach organizacyjnych określił m.in. zasady planowania oraz sprawozdawczości z wykonania zadań WINB (§ 13-14 obowiązujących w kontrolowanym okresie regulaminów organizacyjnych) oraz zadania poszczególnych komórek organizacyjnych, w tym WIB (§ 28 regulaminu organizacyjnego z 2012 r.) i OIB (§ 31 regulaminu organizacyjnego z 2013 r.).

(dowód: akta kontroli, str. 21-48)

W okresie objętym kontrolą, realizację zadań wynikających z art. 83 ust. 3 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. *Prawo budowlane*¹⁰, OWINB powierzył pracownikowi zatrudnionemu na stanowisku Ekspertowa Nadzoru Budowlanego¹¹. Osoba ta posiadała uprawnienia budowlane w specjalności konstrukcyjno-budowlanej (bez ograniczeń)¹², w tym do sprawowania kontroli technicznej utrzymania obiektów budowlanych. Zgodnie z zakresami czynności z dnia 11 lipca 2011 r. i 13 lutego 2014 r. do obowiązków Eksperta należało m.in. przeprowadzanie planowych i pozaplanowych kontroli: budów i robót budowlanych, utrzymania obiektów budowlanych oraz kontroli sprawdzających wykonanie obowiązków wynikających z decyzji OWINB lub wydanych zaleceń pokontrolnych.

(dowód: akta kontroli, str. 6-18)

W kontrolowanym okresie na terenie województwa opolskiego funkcjonowały następujące budowle: 1/ stale piętrzące wodę – zapory¹³, jazy¹⁴, śluzy¹⁵, zbiorniki wodne¹⁶ oraz elektrownie¹⁷; 2/ okresowo piętrzące wodę – obwałowania¹⁸.

(dowód: akta kontroli, str. 165-178, 189-203, 216-231)

⁸ Nadany zarządzeniem nr 118/10 Wojewody Opolskiego z dnia 21 czerwca 2010 r., a zmieniony zarządzeniem nr 118/14 Wojewody Opolskiego z dnia 1 września 2014 r.

⁹ Nadanymi zarządzeniami Opolskiego Wojewódzkiego Inspektora Nadzoru Budowlanego nr: 9/2012 z dnia 30 marca 2012 r., zmienionym zarządzeniem nr 8/2013 z dnia 15 lipca 2013 r. – obowiązującym do dnia 31 grudnia 2013 r.; 15/2013 z dnia 20 grudnia 2013 r., zmienionym zarządzeniem nr 12/2014 z dnia 16 września 2014 r. – obowiązującym nadal.

¹⁰ Dz. U. z 2013 r., poz. 1409 ze zm., dalej: *Prawo budowlane*.

¹¹ Zatrudnionemu w WINB od dnia 1 września 2004 r. Dalej: Ekspert.

¹² Decyzja Okręgowej Komisji Kwalifikacyjnej Opolskiej Okręgowej Izby Inżynierów Budownictwa z dnia 3 grudnia 2005 r. znak: OPL.OKK.7132/0191/05

¹³ Osiem zapór – wszystkie stanowiące własność Skarbu Państwa, w tym cztery zapory (50%) I klasy, jedna zapora (12,5%) III klasy, trzy zapory (37,5%) pozaklasowe (dalej: PK).

¹⁴ Ogółem 172 jazy, w tym 163 jazy – w 2013 r. (94,8%) i 165 jazów – w 2014 r. (95,9%) własności Skarbu Państwa, pozostałe (odpowiednio 9 i 7) należały do innych osób prawnych. Jazy stanowiące własność Skarbu Państwa zaliczone zostały do następujących klas: jeden jaz (3%) do II klasy, 19 jazów (11,7%) do III klasy, 21 jazów – w 2013 r. (12,9%) i 28 jazów – w 2014 r. (17%) do IV klasy, a 122 jazy – w 2013 r. (74,8%) i 117 jazów – w 2014 r. (70,9%) było PK.

¹⁵ Ogółem w 2013 r. 33 śluzy, w tym: jedna śluza (3%) II klasy, dwie śluzy (6,1%) III klasy, 30 śluz (90,9%) IV klasy. Ogółem w 2014 r. 34 śluzy, w tym: jedna śluza (2,9%) II klasy, dwie śluzy (5,9%) III klasy, 31 śluz (91,2%) IV klasy.

¹⁶ Ogółem 15 zbiorników wodnych, w tym: 12 zbiorników wodnych (80%) stanowiących własność Skarbu Państwa, a pozostałe trzy (20%) innych osób prawnych. Ze zbiorników wodnych stanowiących własność Skarbu Państwa: cztery (33,3%) zaliczono do I klasy, jeden (8,3%) do II klasy, trzy (25%) do III klasy, a cztery pozostałe zbiorniki wodne (33,3%) do IV klasy.

¹⁷ Ogółem w 2013 r. 21 elektrowni, w tym jedna elektrownia (4,8%) własności Skarbu Państwa – IV klasy. Ogółem w 2014 r. 22 elektrownie, w tym jedna elektrownia (4,5%) własności Skarbu Państwa – IV klasy.

¹⁸ Ogółem w 2013 r. 144 odcinków obwałowań, z tego 143 odcinki obwałowań (99,3%) własności Skarbu Państwa, w tym: osiem odcinków obwałowań (5,6%) zaliczono do I klasy, 10 odcinków obwałowań (7%) do II klasy, 55 odcinków obwałowań (38,5%) do III klasy, 70 odcinków obwałowań (49%) do IV klasy.

W myśl zapisów § 13 regulaminów organizacyjnych zadania WINB na dany rok określone były w rocznym planie pracy (nieobejmującym szkoleń oraz zadań, do których stosuje się przepisy o ochronie informacji niejawnych), zatwierdzanym przez OWINB. W kontrolowanym okresie OWINB zatwierdzał plany pracy WINB, w których ujmowano m.in. plany kontroli w zakresie budów i utrzymania obiektów budownictwa wodnego. W planach kontroli wyszczególniano m.in.: dane obiektu podlegającego kontroli, podstawę prawną kontroli, jak też termin jej przeprowadzenia (poprzez wskazanie miesiąca, w którym kontrola miała zostać przeprowadzona).

W planie pracy na 2013 r., w ww. zakresie OWINB zaplanował przeprowadzenie 15 kontroli utrzymania obiektów i robót budowlanych (wszystkie dotyczące obiektów stanowiących własność Skarbu Państwa), w tym: jedną kontrolę obiektu I klasy¹⁹ oraz po siedem kontroli obiektów III i IV klasy. Ponadto w planie kontroli na 2013 r. przewidziano realizację dziewięciu kontroli sprawdzających wykonanie decyzji OWINB w odniesieniu do obiektów należących do Skarbu Państwa, tj.: a/ dwóch decyzji z 2009 r., w tym jednej dotyczącej obiektu I klasy, b/ dwóch decyzji z 2010 r., dotyczących obiektów klasy IV, c/ czterech decyzji z 2011 r., w tym jednej dotyczącej obiektu I klasy i d/ jednej decyzji z 2012 r., dotyczącej obiektu klasy IV. Plan kontroli na 2013 r. nie był zmieniany.

(dowód: akta kontroli, str. 28, 45, 49-104)

W planie na 2014 r. (po zmianach) OWINB zaplanował przeprowadzenie ogółem 46²⁰ kontroli w zakresie: utrzymania lub budowy obiektów i urządzeń wodnych oraz sprawdzenia wykonania decyzji OWINB, w tym: a/ pięć kontroli obiektów I klasy²¹, b/ trzy kontrole obiektów II klasy²², c/ sześć kontroli obiektów III klasy, d/ osiemnaście kontroli obiektów IV klasy i e/ czternaście kontroli obiektów pozaklasowych. Plan kontroli na 2014 r. był dwukrotnie zmieniany (31 marca oraz 1 października 2014 r.), co uzasadniano koniecznością przeprowadzenia kontroli obiektów w innych niż pierwotnie ustalono terminach (w przypadku siedmiu obiektów), dużą liczbą wniosków dotyczących pozwolenia na użytkowanie obiektów budownictwa wodnego, jak też dodaniem do planu kontroli jednego obiektu (jazu IV klasy należącego do Skarbu Państwa).

(dowód: akta kontroli, str. 49-104)

1.2. Zatwierdzone przez OWINB roczne plany kontroli utrzymania i budowy obiektów budownictwa wodnego zawierały pisemne uzasadnienia przewidzianych do kontroli wodnych budowli piętrzących. Z uzasadnień tych wynikało m.in., że do kontroli typowano głównie obiekty budowlane niekontrolowane przez OWINB lub kontrolowane wiele lat wcześniej, ale mające znaczenie dla ochrony przeciwpowodziowej. Przy typowaniu obiektów do kontroli pracownicy WINB wykorzystywali informacje posiadane z urzędu (zawarte w corocznie sporządzanych dla GINB wykazach obiektów budowlanych budownictwa wodnego na terenie województwa opolskiego) oraz własne obserwacje poczynione podczas wykonywania czynności inspekcyjno-kontrolnych w terenie. Do planu kontroli wybierano głównie takie obiekty, które ze względu na swoją klasę ważności miały istotne znaczenie dla ochrony przeciwpowodziowej, a niska ocena (dostateczna lub nieodpowiednia) ich stanu technicznego przedstawiana przez właścicieli lub zarządców wskazywała na duże prawdopodobieństwo zaistnienia nieprawidłowości w tym obszarze.

¹⁹ Kontrola utrzymania wału przeciwpowodziowego rzeki Odry od km 150+600 do km 153+800 w miejscowości Opole-Przystań.

²⁰ W tym 42, dotyczących obiektów stanowiących własność Skarbu Państwa.

²¹ Jaz nr 1 kanału ulgi zbiornika wodnego Otmuchów w km 0+950; Jaz nr 2 kanału ulgi zbiornika wodnego Otmuchów w km 2+250; Modernizacja budowli i urządzeń zbiornikowych zbiornika wodnego Nysa; Przebudowa i udrożnienie przeciwpowodziowe rzeki Nysa Kłodzka od zbiornika wodnego Nysa (km 65+100) do Kubic (km 55+100); Zapora czołowa zbiornika wodnego Otmuchów.

²² Obwałowania rzeki Mała Panew – dwa odcinki: km 29+530 i od km 43+600 do km 44+400; obwałowanie rzeki Odry od km 3+100 do km 3+572.

Przy typowaniu do kontroli obiektów w zakresie budów i robót budowlanych wykorzystywano dane zawarte w ewidencji decyzji o pozwoleniach na budowę lub decyzji zezwalających na realizację inwestycji przeciwpowodziowych, przekazywanych OWINB przez Wojewodę Opolskiego, jak też ewidencję zawiadomień inwestorów o zamierzonym terminie rozpoczęcia robót budowlanych, na które jest wymagane uzyskanie pozwolenia na budowę.

(dowód: akta kontroli, str. 60-61, 83, 105-106)

1.3. Przyjęte plany kontroli WINB w zakresie utrzymania oraz realizacji obiektów, nie były przekazywane do GINB celem ich uzgodnienia, zatwierdzenia, czy też do wiadomości tego organu. Naczelnik WNK oświadczył, że na WINB nie został nałożony taki obowiązek.

Z zapisów *Sprawozdania z kontroli wewnętrznej przeprowadzonej w trybie uproszczonym*²³ wynikało m.in., że fakt opracowywania planów pracy przez wydziały WINB, w tym w zakresie kontroli budowli piętrzących był przedmiotem zainteresowania pracowników GINB w chwili przeprowadzania przez nich czynności kontrolnych na terenie działania OWINB.

(dowód: akta kontroli, str. 57-67, 78-92, 431)

1.4. W 2013 r. przeprowadzone zostały wszystkie kontrole utrzymania, budowy i robót budowlanych ujęte w *Planie kontroli zewnętrznych na 2013 rok* (15 kontroli), w tym siedem kontroli utrzymania wodnych obiektów budowlanych oraz osiem kontroli prowadzenia budów i robót budowlanych (obiekty objęte kontrolą stanowiły własność Skarbu Państwa). Czynności kontrolne prowadzone były przez Eksperta WINB.

Z planowanych dziewięciu kontroli sprawdzających wykonanie decyzji OWINB w 2013 r. przeprowadzono kontrolę wykonania czterech decyzji, a spośród pięciu pozostałych, tylko jedna dotyczyła obiektu I klasy²⁴ (pozostałe obiektów III i IV klasy). W 2014 r. Ekspert zrealizowała wszystkie kontrole ujęte w *Planie kontroli zewnętrznych na rok 2014 r.* (tj. 46 kontroli po zmianie planu), w tym 28 kontroli utrzymania wodnych obiektów budowlanych stanowiących własność Skarbu Państwa oraz 10 kontroli prowadzenia budów i robót budowlanych (w tym siedmiu należących do Skarbu Państwa). Pięć z ww. kontroli dotyczyło obiektów I klasy, a trzy obiektów II klasy.

W 2014 r. przeprowadzonych zostało również osiem zaplanowanych kontroli sprawdzających wykonanie wcześniejszych decyzji OWINB, w tym pięciu dotyczących obiektów I klasy.

(dowód: akta kontroli, str. 57-59, 68-69, 78-92, 98)

1.5. W latach 2013-2014 OWINB przeprowadził kontrolę ogółem ośmiu obiektów piętrzących I i II klasy stanowiących własność Skarbu Państwa, z tego w 2013 r. kontrolą objęto pięć obiektów – wszystkie I klasy (trzy w zakresie utrzymania²⁵ oraz dwa w zakresie budowy²⁶), a w 2014 r. skontrolowano siedem obiektów, w tym sześć I klasy (dwa w zakresie utrzymania²⁷ oraz cztery w zakresie budowy²⁸) i jeden II klasy (w zakresie budowy²⁹).

(dowód: akta kontroli, str. 57-59, 68-69, 78-92, 98)

²³ Z dnia 11 października 2013 r.

²⁴ Zbiornik wodny Otmuchów – decyzja nr 216/2011 z dnia 27 czerwca 2011 r.

²⁵ Zbiornik Otmuchów – w zakresie budowy stale piętrzących wodę; dwa odcinki obwałowań na rzece Odra: Opole – Wyspa Bolko km 150+600, Opole – Przyszań km 153+800 – w zakresie budowy okresowo piętrzących wodę.

²⁶ Dwa odcinki obwałowań na rzece Nysa Kłodzka w miejscowości Nysa: km 61+500 i km 62+500.

²⁷ Zbiornik Otmuchów - w zakresie budowy stale piętrzących wodę; jeden odcinek obwałowań na rzece Odra: Opole – Przyszań km 153+800 – w zakresie budowy okresowo piętrzących wodę.

²⁸ Zbiornik Nysa – w zakresie budowy stale piętrzących wodę; trzy odcinki obwałowań – jeden na rzece Odra: Opole – Grotowice km 143+100; dwa na rzece Nysa Kłodzka w miejscowości Nysa: km 61+500 i km 62+500 – w zakresie budowy okresowo piętrzących wodę.

²⁹ Jeden odcinek obwałowań na rzece Odra: Opole – Metalchem etap II – w zakresie budowy okresowo piętrzących wodę.

1.6. Ekspert wyjaśniając powody niezrealizowania w 2013 r. pięciu z dziewięciu planowanych kontroli sprawdzających wykonanie decyzji OWINB stwierdziła, że przesunięcie realizacji kontroli wykonania decyzji OWINB nr: 168/10 z dnia 2 czerwca 2010 r., 58/2011 z dnia 16 lutego 2011 r., 140/11 z dnia 22 kwietnia 2011 r., 216/2011 z dnia 27 czerwca 2011 r. (dotyczącej obiektu I klasy) i 247/2012 z dnia 24 lipca 2012 r. miało miejsce z uwagi na posiadane przez WINB informacje o prowadzeniu robót budowlanych na tych obiektach, jak też z uwagi na konieczność realizacji innych zadań kontrolnych zleconych przez OWINB (m.in. w zakresie budownictwa ogólnego na obszarach kolejowych oraz obiektów zlokalizowanych w pasach drogowych – głównie obowiązkowych kontroli sieci uzbrojenia terenu). Kontrole sprawdzające, których nie przeprowadzono w 2013 r. zostały zrealizowane w 2014 r.

(dowód: akta kontroli, str. 49-104, 358-373)

1.7. Czynności kontrolne WINB nie były przeprowadzane wspólnie z innymi podmiotami (w tym organami: kontroli, administracji publicznej lub obrony cywilnej czy też z organizacjami społecznymi).

(dowód: akta kontroli, str. 243)

W latach 2013-2014 pracownicy Głównego Urzędu Nadzoru Budowlanego w Warszawie przeprowadzili kontrolę trzech elektrowni wodnych (obiektów II klasy zlokalizowanych w miejscowościach Krapkowice, Krępna i Januszkowice). OWINB o przeprowadzeniu tych kontroli został poinformowany przez Zastępcę GINB dopiero po ich zakończeniu (pismem z dnia 17 września 2014 r.). Z zapisów załączonych do ww. pisma kserokopii trzech protokołów kontroli wynikało m.in., że kontrolerzy Głównego Urzędu Nadzoru Budowlanego przeprowadzali kontrole samodzielnie – przy udziale osób reprezentujących zarządców kontrolowanych obiektów.

(dowód: akta kontroli, str. 244-251)

1.8. Pracownicy WINB, w okresie objętym kontrolą, oprócz kontroli planowych przeprowadzili na obiektach należących do III i IV klasy oraz obiektach pozaklasowych cztery pozaplanowe kontrole utrzymania wodnych obiektów piętrzących – trzy w 2013 r. (dwie dla obiektów stale piętrzących wodę³⁰ i jedną dla obiektu okresowo piętrzącego wodę³¹), oraz jedną w 2014 r. (dla obiektu okresowo piętrzącego wodę³²). Kontrole te zostały przeprowadzane na polecenie OWINB w związku z otrzymywanymi od właścicieli lub zarządców informacjami, że w wyniku przeprowadzonych na podstawie art. 62 ust. 1 i 2 *Prawa budowlanego* przeglądów okresowych stwierdzono nieprawidłowości w stanie technicznym tych budowli piętrzących mogących stwarzać zagrożenie dla bezpieczeństwa ich funkcjonowania.

(dowód: akta kontroli, str. 374-411)

Ponadto w kontrolowanym okresie przeprowadzono pozaplanowo pięć kontroli sprawdzających wykonanie nakazów zawartych w decyzjach OWINB, z tego dwie w 2013 r., dotyczące decyzji nr: 354/09 z dnia 10 grudnia 2009 r. (obiekt pozaklasowy³³) i decyzji nr 164/13 z dnia 16 maja 2013 r. (obiekt pozaklasowy³⁴), oraz trzy w 2014 r., dotyczące decyzji nr: 200/10 z dnia 13 lipca 2009 r. (obiekt

³⁰ Jaz stały na rzece Mała Panew w km 66+690 w miejscowości Rzędowice, gmina Zawadzkie, powiat strzelecki – obiekt IV klasy; kanał Bielawka w miejscowości Nysa, gmina Nysa, powiat nyski – obiekt pozaklasowy.

³¹ Wał przeciwpowodziowy lewy rzeki Odra od km 200+500 do km 206+000 w miejscowości Brzezina, gmina Skarbmierz, powiat brzeski – obiekt III klasy.

³² Wał przeciwpowodziowy prawy rzeki Odra od km 134+500 do km 137+000 w miejscowości Kały Opolskie, gmina Tarnów Opolski, powiat opolski – obiekt III klasy.

³³ Jaz na rzece Osobłoga w km 1+500 w miejscowości Żywocice, gmina Krapkowice, powiat krapkowicki.

³⁴ Jaz na rzece Osobłoga w km 17+400 w miejscowości Rzepce, gmina Głogówek, powiat krapkowicki.

III klasy³⁵); 214/14 z dnia 9 lipca 2014 r. (obiekt pozaklasowy³⁶) oraz 268/2014 z dnia 5 września 2014 r. (obiekt pozaklasowy³⁷).

(dowód: akta kontroli, str. 184-185, 208-210)

1.9. W okresie objętym kontrolą OWINB nie zlecał osobom trzecim przeprowadzenia kontroli utrzymania wodnych budowli piętrzących.

(dowód: akta kontroli, str. 182-235)

1.10. Dyrektor Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej w Warszawie³⁸ nie przekazywał OWINB informacji o planach przeprowadzenia przez Oddział Technicznej Kontroli Zapór IMGW kontroli wodnych budowli piętrzących w celu ich ewentualnego uzgodnienia. Jednostka kontrolowana nie wniosowała do IMGW o przeprowadzenie przez ten podmiot kontroli w ww. zakresie.

(dowód: akta kontroli, str. 49-104, 252)

1.11. W kontrolowanym okresie w WINB nie prowadzono audytu wewnętrznego³⁹, a Wojewoda nie przeprowadzał kontroli realizacji przez OWINB zadań czy też funkcjonowania WINB.

W myśl § 26 i § 31 regulaminów organizacyjnych WINB zadania z zakresu kontroli wewnętrznej WINB zostały przypisane do realizacji przez WNK. OWINB zarządzeniem nr 11/2012 z dnia 26 czerwca 2012 r.⁴⁰ uregulował zasady i tryb przeprowadzania w WINB kontroli wewnętrznej. Zgodnie z postanowieniami § 2 ww. zarządzenia kontrole wewnętrzne – na polecenie OWINB – prowadził WNK, a realizacja zadań z tego zakresu została przypisana w zakresach czynności dwóm osobom zatrudnionym na stanowiskach starszych specjalistów.

W 2013 r., w trybie określonym ww. zarządzeniem OWINB, została przeprowadzona wewnętrzna kontrola działalności WINB dotycząca sposobu planowania i realizacji zadań inspekcyjnych przewidzianych w *Prawie budowlanym* w zakresie utrzymania obiektów budowlanych za lata 2000-2012. W sprawozdaniu z kontroli, w części odnoszącej się do planowania kontroli WIB, nie wniesiono uwag do sposobu i planowania kontroli w zakresie budownictwa wodnego. Zakresem ww. kontroli nie były objęte działania Eksperta dotyczące przeprowadzania kontroli obiektów budownictwa wodnego województwa opolskiego.

(dowód: akta kontroli, str. 30, 39, 341, 412-430)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

³⁵ Jaz sektorowy na rzece Odra w km 137+500 w miejscowości Zimnice Małe, gmina Prószków, powiat opolski.

³⁶ Jaz na rzece Sadzawa w km 3+954 w miejscowości Pawłów, gmina Skarbimierz, powiat brzeski.

³⁷ Jaz na rzece Smortawie w km 14+925 w miejscowości Dobrzyń, gmina Lubsza, powiat brzeski.

³⁸ Dalej: IMGW.

³⁹ WINB jako państwowa jednostka budżetowa, w której kwota ujętych w planie finansowym dochodów lub wydatków nie przekroczyła 40 000 tys. zł, nie był zobowiązany zgodnie z art. 274 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o *finansach publicznych* (Dz. U z 2013 r., poz. 885 ze zm.) do prowadzenia audytu wewnętrznego.

⁴⁰ Zmienionym zarządzeniem nr 9/13 z dnia 10 września 2013 r.

2. Informowanie o wynikach kontroli

2.1. OWINB nie przekazywał do GINB odrębnej informacji o realizacji planów kontroli, natomiast corocznie przekazywał temu organowi *Oceny stanu bezpieczeństwa budowli hydrotechnicznych piętrzących wodę w województwie opolskim*⁴¹.

Opracowania te zawierały informacje dotyczące m.in.: oceny: a/ ogólnego stanu bezpieczeństwa budowli wodnych na koniec danego roku; b/ zakresu ustawowych kontroli (rocznych i pięcioletnich) wykonywanych przez właścicieli lub zarządców; c/ działań OWINB związanych z zapewnieniem właściwego stanu technicznego i bezpieczeństwa hydrotechnicznych obiektów budowlanych. Ponadto w sprawozdaniach tych przedstawiano syntetyczny opis przeprowadzonych czynności kontrolnych i stwierdzonych nieprawidłowości, zakres wydanych przez OWINB decyzji lub postanowień w związku z przeprowadzonymi kontrolami, a także wnioski wynikające z oceny stanu technicznego i bezpieczeństwa budowli hydrotechnicznych województwa opolskiego.

Częścią ww. sprawozdań były zestawienia tabelaryczne, zawierające m.in. wykazy budowli hydrotechnicznych piętrzących wodę (stałe lub okresowo); dane właścicieli lub zarządców (w tym Skarbu Państwa); dane osób wykonujących okresowe kontrole wynikające z przepisów art. 62 ust. 1 pkt. 1 i 2 *Prawa budowlanego*; oceny stanu technicznego⁴² i stanu bezpieczeństwa⁴³ wynikające z ww. kontroli okresowych.

(dowód: akta kontroli, str. 160-235)

2.2. OWINB corocznie w I kwartale roku przysyłał ww. *Oceny stanu bezpieczeństwa budowli hydrotechnicznych piętrzących wodę w województwie opolskim* do wiadomości Wojewody Opolskiego.

(dowód: akta kontroli, str. 160, 182, 234)

2.3. Z informacji zawartych w *Ocenach stanu bezpieczeństwa budowli hydrotechnicznych piętrzących wodę w województwie opolskim* w latach 2013 i 2014 wynikało m.in., że w czasie przeprowadzanych kontroli ich utrzymania stwierdzano następujące nieprawidłowości: brak bieżącej konserwacji obiektów powodującej uszkodzenia konstrukcji betonowych oraz murowanych przyczółków i filarów, zwiększoną korozję części metalowych, uszkodzenia brzegów cieków wodnych poniżej i powyżej budowli piętrzących – dla obiektów hydrotechnicznych stałe piętrzących wodę; brak bieżącej konserwacji powodującej nadmierne zakrzaczenie skarp, porost traw, zamulenie przepustów wałowych oraz rowów odprowadzających wodę z zawala, niedostateczne zagęszczenie gruntów korpusów wałów, nieodpowiednie parametry wałów wybudowanych przed 1939 r. – dla obiektów hydrotechnicznych okresowo piętrzących wodę. Stwierdzane nieprawidłowości nie dotyczyły jednak obiektów piętrzących I lub II klasy ważności. W WINB oprócz ww. *Ocen (...)* nie sporządzano innych opracowań dokumentujących stan techniczny i bezpieczeństwa wodnych budowli piętrzących.

(dowód: akta kontroli, str. 160-188, 189-235)

2.4. W okresie objętym kontrolą OWINB nie sporządzał odrębnych komunikatów o stanie budowli piętrzących w województwie opolskim mogących zagrażać lub zagrażającym bezpieczeństwu mieszkańców województwa, ich mieniu lub środowisku, gdyż nie stwierdził takiego zagrożenia.

(dowód: akta kontroli, str. 160-235)

⁴¹ Za 2012 r. pismem z dnia 1 marca 2013 r. znak: WON.046.1.2013.KK; za 2013 r. pismem z dnia 25 lutego 2014 r. znak: WNK.046.1.2014.KK; za 2014 r. pismem z dnia 27 lutego 2015 r. znak: WNK.046.1.2015.KK.

⁴² Stan: bardzo dobry, dobry, dostateczny, niedostateczny.

⁴³ Stan: niezagrażający bezpieczeństwu, mogący zagrażać bezpieczeństwu.

Z zapisów zawartych w *Ocenach stanu bezpieczeństwa budowli hydrotechnicznych piętrzących wodę w województwie opolskim* wynikało m.in., że OWINB w okresie objętym kontrolą oceniając stan bezpieczeństwa wodnych budowli piętrzących stwierdzał, że ich stan *nie stwarza zagrożenia niebezpieczeństwa w zakresie stabilności tych budowli oraz zagrożenia terenów w obrębie ich oddziaływania. Jednak pomimo naprawy wałów przeciwpowodziowych uszkodzonych w wyniku powodzi jaka miała miejsce w miesiącu maju i czerwcu 2010 roku, konieczna jest dalsza kontynuacja modernizacji wałów, poprzez zwiększenia ich parametrów szczególnie podwyższania koron*⁴⁴.

(dowód: akta kontroli, str. 160, 182, 206)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

Opis stanu
faktycznego

3. Postępowania pokontrolne i kontrole sprawdzające

3.1. W latach 2013-2014, w wyniku kontroli przeprowadzonych przez pracowników WINB nie stwierdzono przypadków, w których wodne budowli piętrzących mogłyby zagrażać życiu lub zdrowiu ludzi czy też bezpieczeństwu mienia lub środowiska. W związku z powyższym nie nakazywano usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości w trybie art. 66 ust. 1 pkt 1 i 2 *Prawa budowlanego*.

(dowód: akta kontroli, str. 321)

3.2. OWINB, w 2014 r. po przeprowadzonych kontrolach utrzymania wodnych budowli piętrzących I i II klasy wydał łącznie trzy decyzje administracyjne, o których mowa w art. 66 ust. 1 pkt 3 *Prawa budowlanego*, związane z nieodpowiednim stanem technicznym tych budowli. Dotyczyły one: 1/ nieodpowiedniego stanu technicznego jazu nr 1 zlokalizowanego w km 0+950 kanału ulgi Zbiornika Wodnego Otmuchów⁴⁵; 2/ nieodpowiedniego stanu technicznego jazu nr 2 zlokalizowanego w km 2+250 kanału ulgi Zbiornika Wodnego Otmuchów⁴⁶ oraz 3/ nieodpowiedniego stanu technicznego lewostronnego wału przeciwpowodziowego rzeki Mała Panew na odcinku od km 43+600 do km 44+400⁴⁷.

(dowód: akta kontroli, str. 321)

3.4. W latach 2013-2014 OWINB nie wydawał (na podstawie art. 62 ust. 3 *Prawa budowlanego*) nakazów przeprowadzenia kontroli, o której mowa w art. 62 ust. 1 *Prawa budowlanego*, jak też nie żądał przedstawienia ekspertyzy stanu technicznego obiektu piętrzącego lub jego części. Powyższe wynikało z braku stwierdzenia występowania przesłanek uzasadniających takie działanie. Nie wystąpiły także przypadki zastosowania niezbędnych środków zabezpieczających na koszt właściciela, stosownie do zapisów art. 69 ust. 1 *Prawa budowlanego*.

(dowód: akta kontroli, str. 321-322)

3.5. W odniesieniu do przeprowadzonych w latach 2013-2014 kontroli utrzymania wodnych budowli piętrzących I i II klasy, w następstwie których wydano trzy decyzje administracyjne opisane w pkt 3.2., WINB nie przeprowadził kontroli sprawdzających

⁴⁴ W okresie objętym kontrolą stwierdzenia te dotyczyły m.in. trzech odcinków obwałowań I klasy: rzeka Nysa Kłodzka km 61+500, rzeka Nysa Kłodzka km 62+500, rzeka Odra km 143+100; oraz jednego odcinka II klasy: rzeka Mała Panew km 44+400.

⁴⁵ Decyzja OWINB nr 227/2014 z dnia 21 lipca 2014 r.

⁴⁶ Decyzja OWINB nr 443/2014 z dnia 16 grudnia 2014 r.

⁴⁷ Decyzja OWINB nr 283/2014 z dnia 4 września 2014 r.

realizację tych decyzji. W przedmiotowych decyzjach OWINB nakazał bowiem usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości w terminach odpowiednio do: 31 grudnia 2015 r.; 31 października 2016 r. oraz 31 grudnia 2016 r.

WINB przeprowadzał w latach 2013-2014 kontrole sprawdzające realizację decyzji wydanych w okresach wcześniejszych dla obiektów wszystkich klas. W zakresie obiektów piętrzących I i II klasy przeprowadził dwie kontrole sprawdzające wykonanie decyzji. Dotyczyły one decyzji nr 415/09 z dnia 17 listopada 2009 r. w zakresie przelewu powodziowego Zbiornika Wodnego Otmuchów (kontrola w 2013 r.) oraz decyzji nr 216/2011 z dnia 27 czerwca 2011 r. w zakresie zapory czołowej Zbiornika Wodnego Otmuchów (kontrola w 2014 r.). Kontrola przelewu powodziowego w 2013 r. była drugą kontrolą w zakresie wykonania obowiązków zawartych w decyzji OWINB, gdyż pierwsza kontrola przeprowadzona w 2011 r. potwierdziła wykonanie jedynie części zaleceń określonych w tej decyzji. W kontroli sprawdzającej z 2013 r. stwierdzono brak naprawy okładzin kamiennych przelewu stałego poprzez zaspoinowanie zaprawami mrozoodpornymi (jako jednego z czterech zaleceń określonych w decyzji). W celu realizacji obowiązku do zarządcy obiektu, OWINB skierował także po kontroli sprawdzającej upomnienie. W odpowiedzi zarządca poinformował, iż jest w trakcie prac związanych z usunięciem nieprawidłowości, a ich zakończenie przewidział na koniec września 2015 r.

Kontrola sprawdzająca przeprowadzona w marcu 2014 r. dotyczyła wykonania obowiązków określonych w decyzji obejmujących zapórę czołową Zbiornika Wodnego Otmuchów, których termin wykonania określony został na 30 czerwca 2013 r. W trakcie kontroli stwierdzono, że wymagane roboty budowlane zostały wykonane w całości.

(dowód: akta kontroli, str. 323-340, 342-357)

3.6. Kontrole prowadzone w latach 2013-2014 w zakresie utrzymania wodnych budowli piętrzących, nie ujawniły przypadków braku posiadania uprawnień budowlanych przez osoby pełniące samodzielne funkcje techniczne w budownictwie.

(dowód: akta kontroli, str. 318)

3.7. Kontrole WINB z lat 2013-2014 w zakresie utrzymania wodnych budowli piętrzących nie skutkowały nałożeniem grzywien. W jednym przypadku został nałożony na kierownika budowy – w związku z naruszeniem przepisu art. 45 *Prawa budowlanego* – mandat karny w wysokości 200 zł.

W latach 2013-2014 w wyniku kontroli utrzymania wodnych budowli piętrzących nie wystąpiły przypadki ukarania aresztem lub ograniczeniem wolności.

(dowód: akta kontroli, str. 319-320)

3.8. W WINB wykonanie zaleceń i decyzji pokontrolnych nie było przedmiotem audytu wewnętrznego. Kwestie odnoszące się do kontroli wewnętrznej oraz audytu wewnętrznego w WINB opisano w punkcie 1.11. wystąpienia.

(dowód: akta kontroli, str. 341)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

IV. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Opolu.

Opole, dnia 10 czerwca 2015 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Opolu

Kontrolerzy
Damian Mielcarek
Główny specjalista kontroli państwowej

.....
podpis

.....
Podpis